

Bästa Språket

Att vara **SULTEN** betyder att man är hungrig, och håller man i något som är **GLOANES**, så håller man i något som är varmt. När man går omkring och **POTTLAR**, så betyder det att man småpratar – kanske lite i protest – medan man sysslar med något.

Att **HÄRAR** betyder axlar visste du säkert. Man kan ju vara härabre (bredaxlad).

IPJÄTT kan en katt bli, i varje fall en hona. Men det finns säkert de som anser att även kaniner kan bli **IPJÄTTA**.

ÅLAKRÅKAN har du säkert sett bland våra öar och skär, fast du har kanske kallat den för skarv.

HUÄ(R)LAKÄRING är en alfågel. **PINKARE** är en sillgrissla och **PJUK** är en sjöorre på svenska.

Vet du vad ett/en **ILÅTEKAR(L)** är för något? Till din hjälp kan jag berätta att **LÅTA I** betyder ungefär hålla (upp). **PÅSATIXA** tycker jag man kan göra lite då och då. Men kanske inte om man träffar på en **LURVENGUMS**. Då kan man ju vara lite försiktig. F.ö. blir man nog lite **ÅHOGAD** eller känner sig **ÅBATTAD**.

– Tyar du **MASA** dig dit i tid, tror du?

– Va ligger du och **FNOTTLAR** mä?

– Ble' hon gla' över presenten?

– Ja, du skulle höra hur hon **FÖRAGADE SIG**.

Han for som ett **VILLAPASKOTT**. Jag trodde han skulle **SKIMLA**.

Va inte **STORFÖRGO**' utan håll tillgodo!

Nu **STUNNAR** de', jag undrar vem som kommer att höra au sej.

Har du förresten tänkt på hur mycket av sjömannens språk vi använder i dagligt tal? Att vi ö- och kustbor gör det är kanske inte så konstigt, men även längre in i landet svänger man sig med sjötermer.

Till exempel den försmådde friaren **FÅRPÅBÅTEN**

och kanske **GÅRIDÄCK** när han blir lämnad **VIND FÖR VÅG** och uppmanas att **LÄGGA AV**. I varje fall kan han hamna i någons **KÖLVATTEN**, fast vi sitter ju **I SAMMA BÅT**.

Visste du förresten att en sjöman inte äter, han **SKAFFAR**. Och det han stoppar i sin mun heter **SKAFFNING**. Och säkert har du räknat ut att maten förvaras i ett **SKAFFERI**, ett ord som är väl känt även för den värsta landkrabba. Har man nattjänst kan man erhålla **NATTSKAFFNING**, alltså ett enkelt extramål.

Några uttryck som användes mycket i min barndom, och som kanske inte är så lätta att förstå och än värre att översätta, om man skulle vilja det:

* Den, han bara har sitt sket för sej!

* Det ska va näggler om man ska krafsa sig i ändan!

* Egen skit luktar inte illa!

De har alla s.k. folklig karaktär och bör inte anammas av känsliga personer. De två närmaste kan gott tas som ordstäv och får ett symboliskt värde, som den käre läsaren säkert kan uttolka.

Fråga:

– Kan du saj va en **HUEPÖL** aj för nott?

Svar:

– Ja, de aj väll unjefär som ett **KLUTAHUE**?

Det är roligt när någon ringer (426 00) och vill diskutera ord och uttryck ur vår gamla och gemensamma fatabur. Du är välkommen och stör inte!

Kajas

Gamla ordstäv, uttryck och ord som fortfarande används av oss gamla

”*Krusas tunt för Mattsas pojkar*” är fortfarande ett ordstäv man kan få höra, i alla fall här i Uttorp. Vad kommer det av? Jo, så här är min förklaring:

Det var en *Mattis Persson* från Frennatorp som gifte sig med *Ingeborg Buasdotter* till en gård i Uttorp 1745. I äktenskapet föddes sönerna *Ola*, 1754, och *Måns*, 1760. Dessa båda söner växte upp under goda förhållanden och blev sannolikt eftertraktade av både flickor och som mågar. Men krusa för dem ville ingen tillstå sig göra, därav ordstävet. Ja, det är min förklaring.

”*Sjamissa*.” Långrandigt tal eller omständlig utläggning. Jag tror att ordet kommer av *själamässa*, som förr hölls

över avlidna och då uppfattades som långa och omständliga. ”Det var hemskt vad han eller hon sjamissar!”

”*Ilätekar*.” (Betoning på i:et.) *Han är ett riktigt ilätekar* kan sägas om någon som äter omåttligt. Man låter/häller i ett stort kar eller kärl.

”*Värskylt*.” Han gjorde inte mer än vad man kunde fordra av honom, kan väl ordet översättas till, i den mån det är någon som använder det i dag, utom några av oss gamla.

E.P.